

M. Klimchuk, M. Shegda

Socially-responsible marketing at the enterprises of the construction industry: focus on energy saving

In the article the concept of socially responsible marketing, sustainable development, "green" economy in the context of energy saving measures in enterprises building industry. The main directions of solving the problems of energy saving, which is in the plane of the main component of these concepts: economic, environmental and social and will provide an opportunity to effectively establish corporate culture enterprises of the construction industry and provide a synergistic effect of using the latest eco-technologies, both in construction and in the energy sector.

Keywords: eco-technology "green" economy, social responsibility, energy conservation, socially responsible marketing.

УДК 330.101:620.91-027.236

В.М. Дорошенко

аспірант

**ДЕРЖАВНЕ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ
ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА**

У статті досліджено проблему інфраструктурного забезпечення енергозбереження підприємств цивільного будівництва. Визначені напрями державного сприяння впровадженню інфраструктурного забезпечення енергозбереження підприємств цивільного будівництва, що передбачають врахування структурних компонент: кадрових, інформаційно-консультаційних, фінансово-економічних, нормативно-правових.

Ключові слова: державне сприяння, інфраструктурне забезпечення, енергозбереження, підприємства цивільного будівництва.

Постановка проблеми. Інтенсивність розвитку підприємств цивільного будівництва залежить від ефективності інфраструктурного забезпечення енергозбереження, що матиме належний рівень у випадку умов, забезпечених державним регулюванням. Розуміння необхідності енергозбереження з боку підприємств цивільного будівництва та реалізація відповідних програм надасть можливість у майбутньому значно підвищити їх рівень ефективності, конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні аспекти державного сприяння розробки й реалізації заходів енергозбереження як на підприємствах так і на державному рівні у межах відповідних галузевих програм розглянуто у наукових працях низки вчених: Андріжневського А.А., В.І. Володіна, Данилова О.Л., Данько М.С., Дзяна Г.О., Суходолі О.М., Климчук М.М., Ушацького С.А., Шейко Ю.П. та ін.

Водночас малодослідженим залишається питання інфраструктурного забезпечення енергозбереження на підприємствах цивільного будівництва.

Постановка завдання. Метою статті є визначення напрямів державного сприяння інфраструктурного забезпечення енергозбереження підприємств цивільного будівництва в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблеми енергозбереження залишаються в центрі уваги світової громадськості. Протягом останнього десятиріччя безліч провідних урядових і неурядових міжнародних організацій в якості пріоритетів у своїй діяльності на одне з перших місць висунули сприяння на глобальному та регіональному рівнях завдань, пов'язаних з підвищенням енергетичної ефективності економіки, корінним зниженням непродуктивних витрат палива та енергії. Ці завдання, як правило, тісно пов'язувалися з іншою важливою соціальною проблемою - охороною природного середовища, яке оточує людину при використанні палива та енергії [3].

За умовах енергетичної кризи та деструктивних процесів у паливно-енергетичному комплексі домінантним вектором упередження ризиків у цій сфері є розробка й впровадження заходів державного сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення енергозбереження.

Згідно із Законом України [9] енергозбереження визначається як діяльність (організаційна, наукова, практична, інформаційна), що спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії та природних енергетичних ресурсів у національному господарстві й реалізується із використанням технічних, економічних та правових методів.

М.М. Климчук інтерпретує енергозбереження, як комплексний підхід до імплементації системних заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів, впровадження в господарсько-комерційну діяльність відновлювальних джерел енергії та реалізації економічних, технічних, екологічних, соціальних, інноваційних та інституційних структурних компонент в ракурсі енергоефективності, енергобезпеки та сталого розвитку економіки країни [7].

О. Л. Данилов, П. А. Костюченко [2] зазначають, що енергозбереження – це система правових, організаційних, наукових, виробничих, технічних і економічних заходів, спрямованих не лише на ефективне використання первинних енергетичних ресурсів, але і на залучення до господарської діяльності для зниження вжитку органічного палива нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії.

Функціонування механізму реалізації державної політики енергозбереження реалізується шляхом використання нормативно-правових актів, державних програм, фінансовими стимулами (тарифи, податки, пільгові кредити), економічними інструментами (норма енергоспоживання, енергетична експертиза проекту, енергоаудит та ін.) .

Проведений аналіз стану інфраструктурного забезпечення підприємств цивільного будівництва на засадах енергозбереження надав можливість виокремити наступні проблеми: недосконалі законодавчі методи стимулювання енергозбереження, низька мотивація спеціалістів будівельної сфери з енергозбереження, обмеженість короткострокового та середньострокового кредитування підпри-

ємств цивільного будівництва, низький рівень залучення іноземних інвестицій для фінансової підтримки енергозберігаючих заходів у будівельній сфері.

Компаративний аналіз особливостей будівельної галузі здійснений автором [6], надав можливість систематизувати її характерні риси та специфіку діяльності:

- різноманітність виконуваних видів будівельних робіт;
- залежність значної частини робіт від погодних умов;
- значна тривалість будівництва (як правило, більше 1 року);
- складність оцінювання економічної ефективності прийнятих організаційно-технічних та управлінських рішень внаслідок значної тривалості реалізації будівельних проектів;
- наявність значних, об'єктивно обумовлених перерв у завантаженості спеціалізованих будівельних організацій або окремих спеціалізованих бригад;
- значний вплив кваліфікації управлінського персоналу на стадії підготовки та експлуатації об'єкта будівництва;
- велика кількість учасників і складний процес організації документообігу;
- територіальна роз'єднаність адміністрації будівельного підприємства та виробництва;
- необхідність постійного вдосконалення технології будівельних робіт;
- відносно повільність оборотності капіталу, що вимагає використання залучених додаткових кредитних ресурсів;
- специфічність нормативно-правового забезпечення;
- різноманітність організаційно-правових форм будівельних компаній;
- єдність та протиріччя цілей замовників і забудовників;
- характерність поетапної оплати виконаних робіт замовниками;
- диференційована структура джерел фінансування будівельної діяльності;
- високий ступінь мобільності виробництва та персоналу;
- багатоманітність та невизначеність чинників, що впливають на процеси будівництва;
- тривалий господарський цикл і низька швидкість обороту капіталу;
- висока вартість об'єктів будівництва, значна тривалість їх експлуатації;

- потреба в залученні значних обсягів ресурсів, що пояснює поширену практику авансових платежів і стовідсоткової передплати;
- наявність великої кількості різноманітної інформаційної документації та необхідність дотримання встановлених державою вимог, норм і нормативів [6].

Представлена специфіка підприємств будівельної індустрії надає можливість запропонувати напрями державного сприяння впровадження розвитку інфраструктурного забезпечення енергозбереження підприємств цивільного будівництва, що наведені у табл 1.

Таблиця 1

Напрями державного сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення енергозбереження підприємств цивільного будівництва

Напрями державного сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення	Характеристика
Кадрове інфраструктурне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечення підготовки фахівців у сфері реалізації енергоефективних заходів; - Підвищення рівня знань у сфері енергозбереження підприємств цивільного будівництва; - Моніторинг будівельної сфери щодо потреб та напрямів підготовки спеціалістів з енергозбереження;
Інформаційно-консультаційне	<ul style="list-style-type: none"> - Створення на регіональному рівні центрів інформації щодо реалізації заходів енергозбереження; - Впровадження міжнародного досвіду консультування переваг енергозбереження; - Надання послуг консалтингової підтримки реалізації енергоефективних заходів;
Фінансово-економічний	<ul style="list-style-type: none"> - Залучення міжнародних фондів та цільових програм фінансування енергозбереження; - Створення спільних фондів із залученням банківського сектору для фінансування енергозберігаючих заходів; - Надання пільг та преференцій при реалізації заходів енергозбереження; - Розбудова системи взаємодії інвесторів з підприємствами цивільного будівництва;
Нормативно-правове забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - Удосконалення існуючого законодавства в сфері енергозбереження; - Уніфікація існуючого законодавства в сфері енергозбереження з європейським; - Забезпечення сертифікації та стандартизації у сфері енергозбереження;

(Запропоноване автором)

Запропоновані напрями державного сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення енергозбереження підприємств цивільного будівництва не є уніфікованими і можуть нівелюватись та доповнюватись в залежності від змін реалізації виробничо-комерційної діяльності підприємств цивільного будівництва та політико-економічної ситуації в навколо паливно-енергетичного сектору та необхідності швидких змін у сфері енергозбереження.

Висновки. Безумовно, державне сприяння інфраструктурного забезпечення підприємств цивільного будівництва на засадах енергозбереження, його провідна роль в економічно-правовому стимулюванні створює сприятливі умови розвитку підприємств, підвищує конкурентоспроможність, сприяє формуванню національної системи енергоефективності та веде до енергетичної незалежності України. Подальше ефективне функціонування підприємств цивільного будівництва потребує розроблення механізму енергозбереження, що враховуватиме запропоновані напрями державного сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення енергозбереження.

Список літератури:

1. Андріжневский А.А. Энергозбереження та енергетичний менеджмент / А.А. Андріжневский, В.І. Володін. – Мінськ : Вища шк., 2005. – 294 с.
2. Данилов О.Л. Практическое пособие по выбору и разработке энергосберегающих проектов / О.Л. Данилов, П.А. Костюченко. – М. : МЭИ, 2006. – 668 с.
3. Данько, М. С. Науково-технічні пріоритети забезпечення енергетичної безпеки [Текст] / М. С. Данько // Актуальні проблеми міжнародних відносин; зб. наук, праць. – Вип. 26. – К. : ВПЦ «Київський університет». ІМВ, 2001. – С. 171 – 174.
4. Дзяна Г.О. Соціально-екологічні аспекти реалізації державної політики у сфері енергозбереження України : [монографія] / Г.О. Дзяна, Р.Б. Дзяний ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 205 с.

5. Суходоля О.М. Енергоефективність національної економіки: методологія дослідження та механізми реалізації : [монографія] / О.М. Суходоля. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 400 с.

6. Климчук М.М. Імперативи розвитку підприємств будівельної галузі / М.М. Климчук // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції: наук. журнал. – №.16 (5).- Х.: ХНТУ, 2015. – С.103-105.

7. Климчук М.М. Гносеологічний аналіз континууму поглядів на дефініцію «енергозбереження»: системний підхід / М.М. Климчук // Сталий розвиток економіки: міжнарод.науково-вироб.журнал. – № 3 (28).- Х. – 2015. – С.49-55.

8. Ушацький С.А. Організація будівництва / С.А. Ушацький, Ю.П. Шейко, Г.М. Тригер та ін.; За редакцією С.А. Ушацького. Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 521 с.

9. Про енергозбереження : Закон України від від 01.07.94 № 74/94-ВР.: за станом на 09.05.2015 / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/94>.

В.М. Дорошенко

Государственное содействия развитию инфраструктурного обеспечения энергосбережения предприятий гражданского строительства

В статье исследована проблема инфраструктурного обеспечения энергосбережения предприятий гражданского строительства. Определены направления государственного содействия внедрению инфраструктурного обеспечения энергосбережения предприятий гражданского строительства, предусматривающие учета структурных компонент: кадровых, информационно-консультационных, финансово-экономических, нормативно-правовых.

Ключевые слова: государственное содействие, инфраструктурное обеспечение, энергосбережение, предприятия гражданского строительства.

V. Doroshenko

State promoting infrastructural maintenance of energy-saving enterprises civil construction

The paper studies the problem of infrastructural maintenance of energy-saving enterprises civil construction. The directions of the state support the implementation of infrastructural maintenance of energy-saving enterprises civil construction, providing for consideration of structural components: personnel, information and consulting, financial, economic, legal and regulatory.

Keywords: state assistance, infrastructural maintenance, energy, civil construction companies.

УДК 658.512.6:519.863:005.82

І.В. Вахович

канд. екон. наук, доц

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Охарактеризовані особливості здійснення саморегулювання в будівництві в Україні. Наведений позитивний досвід забіжних країн. Розроблені рекомендації щодо напрямів вдосконалення діяльності саморегулівних організацій в будівництві.

Ключові слова: саморегулівні організації, будівництво, сертифікація, експерт, відповідальний виконавець

Постановка проблеми. Світовий досвід свідчить, що найбільша результативність притаманна системі обмежень, встановленій безпосередньо самими